

Ranizowskie

Wieści

Nr 9
Listopad 1997
Cena 1,00 zł.

na mogile

jesienią kiedy przez pola wraz z mgłą malancholia
płynie
i liście cmentarnych drzew groby piaszczyste złocą
przychodzę często - ojciec - na twoją szarą jak
smutek mogiłę
by myślą przesywszy bryłę ziemi sercem na sercu
twoim spocząć

i aby opowiedzieć ci jak matka siostrę zmarłą
w jesienne południe
na wiązce żytniej słomy nakryła lnianą płachtą
by zapach łąkowej rosy i lnu na wieki miała
w trumnie

i aby jak w raju było jej jasno - - -

i - jak bratu konającemu z dala od stron
ojczystych i rodzinnej chaty
czerwcową cichuteńką nocą
oczy rozkwitły jak kwiaty
żalem i tęsknotą

i by wyznać ci jękiem najcichszym
że jesteś szczęśliwszy ode mnie pod ziemią głęboką
choć mnie za oknem pachną owsy i dzikie wiśnie
a tobie tylko twój własny popiół

Zabytkowy nagrobek z roku 1899 na cmentarzu w Ranizowie

W NUMERZE: *Z PRAC RADY GMINY* *SPRAWOZDANIE ZARZĄDU GMINY* *KONKURS KOMISJI ALKOHOLOWEJ* *UBEZPIECZENIA ROLNICZE* *KONKURS KRUS* *OSTATNIA DROGA PREZESA OSP* *CMENTARZ W OBIEKTYWIE* *INFORMACJE DLA BEZROBOTNYCH* *PRZYJMUJEMY GOŚCI* *ANDRZEJKOWE TRADYCJE* *SPRZEDAŻ BUDYNKU HANDLOWEGO* *ZALECENIA ROLNICZE* *KALENDARZ BIODYNAMICZNY* *MĘSKIE MARZENIA... *SPORT* *PRZYSŁOWIA I PROGNOZY*

Wydarzenia październikowe:

- 14 października 98 nauczycieli pracujących w szkołach gminy Ranizów obchodziło swe doroczne święto,
- 15 października zakończono przebudowę chodnika od ośrodka zdrowia do przedszkola,
- październik obradował Zarząd Gminy,
- 16 października odbyła się sesja Rady Gminy,
- 25 października zmarł Prezes Zarządu Gminnego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Roman Lis,
- 25 października w godzinach wieczornych spadło 10 cm śniegu

* * * * *

KONKURS - Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Ranizowie organizuje II Gminny Konkurs Stroików Świątecznych połączony z kiermaszem. W konkursie może wziąć udział każdy, kto do dnia 10 grudnia dostarczy do siedziby Ośrodka wykonane stroiki z załączonym opisem, który winien zawierać:

- 1) imię i nazwisko autora,
- 2) adres,
- 3) cenę stroiku.

ZAWIADOMIENIE

Zakład Gospodarki Komunalnej w Ranizowie przypomina wszystkim odbiorcom wody o konieczności zabezpieczenia przed rozmrożeniem zestawu wodomierzowego wraz z przewodami wodociagowymi. Wszystkie naprawy spowodowane wskutek rozmrożenia, wykonywane będą przez dostawcę wody na koszt odbiorcy wody.

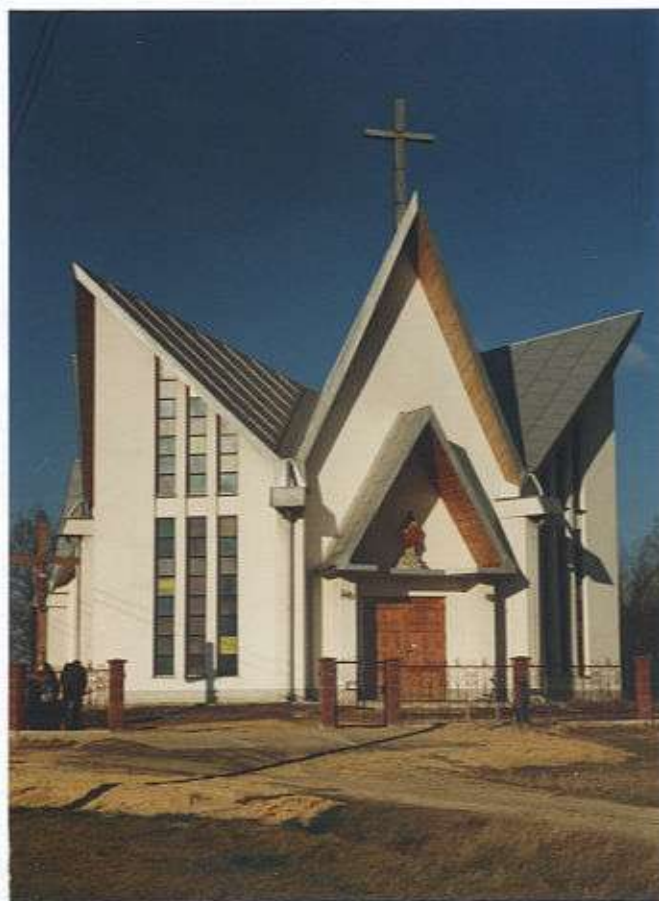
Jednocześnie informuje się, że uchwałą nr XXXV/170/97 z dnia 16 października 1997 r. Rada Gminy w Ranizowie uchwaliła następujące stawki odpłatności za korzystanie z wody:

- 1) dla gospodarstw domowych - 0,90 zł. za 1 m³,
- 2) dla jednostek budżetowych Urzędu Gminy oraz odbiorców indywidualnych prowadzących działalność gospodarczą - 1,20 zł. za 1 m³,

- 3) dla pozostałych odbiorców wody - 1,50 zł za 1 m³.
- Powyższe stawki obowiązują od dnia 1 listopada 1997 r.

PANORAMA GMINY

Przedstawiamy dzisiaj nowy budynek kościoła w Korczowiskach pod wezwaniem Chrystusa Króla. W ostatnią niedzielę listopada (ale nie adwentową) przypada odpust i z tej okazji mieszkańcy Korczowisk zapraszają krewnych, znajomych i przyjaciół na tę uroczystość.

Fot. St. Samojedny

Z PRAC RADY GMINY

W dniu 16 października 1997 r. o godz. 16⁰⁰ na XXXVI sesji obradowała Rada Gminy w Ranizowie. Podjęła następujące uchwały w sprawach:

- uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Nr 3/96 terenu oczyszczalni ścieków we wsi Mazury (wyznaczono teren pod przyszłą oczyszczalnię położony na końcu przysiółka Mokrzychów a przed Olszowymi),
- uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Nr 5/96 terenu zabudowy mieszkaniowej, działalności gospodarczej i usług we wsi Ranizów (uchwała dotyczy terenu dawnego zakładu Igloopolu i jego otoczenia. Znosi ona 300 m strefę ochronną, wskutek czego dopuszcza się tam budownictwo mieszkaniowe),
- uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Nr 7/96 terenu zabudowy rekreacyjnej we wsi Wola Ranizowska (przeznaczenie terenu o pow. 0,31 ha położonego w północnej części przysiółka Stece zmienia się z rolniczego na tereny zabudowy rekreacyjnej),
- uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Nr 8/96 terenu zabudowy rekreacyjnej we wsi Wola Ranizowska (teren położony w przysiółku Stece zamienia się z terenów rolniczych na tereny zabudowy rekreacyjnej),
- zmiany ceny wody z wodociągu gminnego (szczegóły wewnątrz numeru),
- zmian w budżecie gminy,
- zaciągnięcia kredytu w Pierwszym Komercyjnym Banku S.A. w Lublinie (Gmina zaciąga kredyt w wysokości 200.000 zł. na zadanie inwestycyjne pod nazwą: „Rozbudowa Szkoły Podstawowej Wola Ranizowska”).

Informacja z bieżącej działalności inwestycyjnej Zarządu Gminy Ranizów w okresie od sierpnia br. przedłożona na sesji Rady Gminy przez Wójta Henryka Bajka.

I. W zakresie przygotowania przedsięwzięć inwestycyjnych:

1. W końcowym etapie są prace związane z wykonaniem dokumentacji dla „Gminnej oczyszczalni ścieków w Ranizowie - Borkach wraz z kolektorem sanitarnym do Ranizowa”. Planowane zakończenie tych prac - koniec listopada 1997 r.
2. Prace projektowe dla rozbudowy Szkoły Podstawowej w Mazurach przebiegają zgodnie z planem, zakończenie których przewiduje się na koniec bieżącego roku.
3. Uzyskaliśmy zgodę na wejście w teren od właścicieli posesji oraz wydano decyzję o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu dla niżej wymienionych inwestycji:
 - budowa sieci telefonicznej dla miejscowości Staniszewskie, Zielonka, Mazury,
 - budowa linii światłowodowej od Lipnicy dla sieci telefonicznej przez tereny wsi Wola Ranizowska do projektowanej centrali telefonicznej w Ranizowie.
4. Podjęliśmy decyzję o przeprowadzeniu w br. przetargów na wykonawstwo:
 - „Projektu sieci kanalizacyjnej” dla miejscowości Ranizów. Planowany termin przetargu - 28.XI.1997 r.,
 - sieci gazowej rozdzielczej wraz z przyłączami domowymi dla miejscowości Wola Ranizowska oraz Poręby Wolskie
5. Czynimy starania o wykupienie terenu pod drogę osiedlową w Ranizowie oraz przygotowujemy dokumentację na sprzedaż budynku handlowo-usługowego naprzeciw Szkoły Podstawowej w Ranizowie..

II. W zakresie realizacji zadań inwestycyjnych:

1. Mimo pewnych trudności planowo przebiega realizacja sieci gazowej w miejscowości Ranizów. W przypadku sprzyjających warunków atmosferycznych istnieje możliwość zakończenia prac montażowych jeszcze w bieżącym roku, a w okresie zimowym dokonać czynności związanych z przekazaniem sieci na majątek Zakładów Gazowniczych i włączeniem do eksploatacji.
2. W trakcie realizacji jest budowa sieci gazowej tranzytowej o średnicy rur 160 mm z Ranizowa do Woli Ranizowskiej a następnie przez wieś do rozbudowywanej Szkoły Podstawowej w celu wykonania ogrzewania gazowego w tym obiekcie. Zakończenie prac planujemy na koniec bieżącego roku.
3. Czynimy starania o uzyskanie dotacji na budowę sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej W Woli Ranizowskiej ze środków Totalizatora Sportowego oraz o uzyskanie preferencyjnego kredytu z Europejskiego Funduszu Rozwoju Wsi Polskiej w Warszawie, którego realizacja została przesunięta na I kw. 1998 r. z uwagi na skierowanie środków z w/w funduszu na powodzian. Mamy nadzieję, że zbilansowanie środków z budżetu gminy, Urzędu Wojewódzkiego i tego funduszu pozwolą na zakończenie inwestycji przed rozpoczęciem nowego roku szkolnego 1998/99.
4. Postęp prac przy telefonizacji gminy, a szczególnie Woli Ranizowskiej jest zależny od możliwości Polskiej Telefoniki Wiejskiej S.A. - inwestora powyższego zadania. Zawarte ustalenia, terminy, harmonogramy nie są dotrzymane pomimo licznych zabiegów, i starań ze strony Urzędu Gminy oraz deklarowanie wszechstronnej pomocy przy załatwianiu spraw formalno-prawnych. Niemniej jednak PTW S.A. przewiduje do końca br. zakończenie prac montażowych i włączenia do ruchu automatycznego Woli Ranizowskiej, wykonanie światłowodu do Ranizowa, zakończenie prac projektowych dla miejscowości Staniszewskie, Zielonka, Mazury.
5. Przed terminem umownym zakończono budowę sieci wodociągowej wraz z przyłączami domowymi dla wsi Posuchy i Korczowiska. Z uwagi na wcześniejsze zakończenie robót otrzymaliśmy prawie wszystkie możliwe dotacje na powyższe

zadania z ARiMR Warszawa oraz z Urzędu Wojewódzkiego. Łącznie ponad 160.000 zł. Zwodociągowaniem tych miejscowości zakończyliśmy proces budowy sieci wodociągowej w naszej gminie.

6. Wykonaliśmy 400 mb nowej 3-warstwowej nawierzchni asfaltowej wraz z robotami towarzyszącymi w Woli Ranizowskiej - Pozduci.
7. Zakończyliśmy wymianę chodnika w Ranizowie od Ośrodka Zdrowia do Przedszkola.
8. Zakończono adaptację sali widowiskowej na salę gimnastyczną w Szkole Podstawowej w Ranizowie.
9. Zakończono budowę oświetlenia ulicznego w Ranizowie - Lisach.

10. Ponadto wykonano szereg prac wpływających na usprawnienie bytu mieszkańców naszej gminy, takich jak: mosty na drogach gminnych w Zielonce - Bąkach, Woli Ranizowskiej - Stecach, naprawa nawierzchni żwirowych dróg gminnych, wykonanie prowizorycznego obwałowania rzeki Zyzoga przy moście w Ranizowie oraz inne, np. odnowa elewacji na Domu Strażaka w Woli Ranizowskiej.

Na wielu organizowanych przedsięwzięciach pracowali pracownicy zatrudnieni w ramach robót publicznych.

11. Nie udało się doprowadzić do dokończenia budowy stanu surowego oraz pokrycia budynku Domu

Prace przy budowie gazociągu średnioprężnego do Woli Ranizowskiej

Ludowego i Remizy w Staniszewskim. Przeprowadzony przetarg nieograniczony a następnie negocjacje z zachowaniem konkurencji nie doprowadziły do rozstrzygnięcia z uwagi na brak zainteresowania wykonawców powyższą inwestycją. Próby udzielenia zamówienia „z wolnej ręki” okazały się nieskuteczne z uwagi na proponowane przez zaproszonych wykonawców kwoty (około 140.000 zł.), które wielokrotnie przewyższały środki przewidziane w br. na powyższe zadanie w budżecie gminy oraz mieniu wiejskim wsi Staniszewskie.

„ALKOHOL, NIKOTYNA - TO TWÓJ WRÓG - ZAPOBIEGAJMY NAŁOGOM”

Pod takim hasłem Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych organizuje konkurs plastyczny dla wszystkich uczniów szkół podstawowych z terenu gminy Ranizów.

Celem konkursu jest zwiększenie aktywności uczniów w dziedzinie profilaktyki alkoholowej i palenia tytoniu oraz umacniania wśród młodzieży przekonania, że właściwym stylem życia jest życie wolne od uzależnień szkodliwych dla zdrowia.

Technika prac plastycznych jest dowolna, mogą być prace wykonane farbami, kredkami, ołówkiem, w formie wydzieranek, wyklejanek itp.

Konkurs odbędzie się w dwóch kategoriach wiekowych:

⇒ I kategoria - klasy I - IV,

⇒ II kategoria - klasy V - VIII.

Prace plastyczne należy złożyć do dyrektorów szkół do dnia 1 grudnia 1997 r. Każda szkoła przygotowuje również gazetkę szkolną na wyżej wymieniony temat.

Komisja ufunduje atrakcyjne nagrody rzeczowe dla autorów najciekawszych prac w każdej szkole. Dodatkowo każda szkoła otrzyma również nagrodę za gazetkę.

Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Ranizowie zorganizuje wystawę pokonkursową nagrodzonych prac.

Z kierownikiem placówki terenowej KRUS w Kolbuszowej mgr inż. Janem Kurowickim rozmawia Stanisław Samojedny.

- Proszę przypomnieć Czytelnikom początki działalności placówki Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w Kolbuszowej.

- Placówka terenowa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego powstała 1 lipca 1993 r. Zajmuje się ubezpieczeniem rolników oraz członków ich rodzin z terenu gmin: miasto i gmina Kolbuszowa, Niwiska, Cmolas, Stary Dzikowiec i Ranizów. W chwili obecnej mamy 2.354 płatników, z tego 478 pochodzi z terenu gminy Ranizów.

- Jakże można otrzymać świadczenia z tytułu ubezpieczenia w KRUS ?

- W KRUS-ie można otrzymać następujące świadczenia: emerytura, renta, zasiłek chorobowy, zasiłek chorobowy z tytułu wypadku przy pracy, zasiłek porodowo-macierzyński, zasiłek pogrzebowy, zasiłki rodzinne i pielęgnacyjne.

Chciałbym się zatrzymać na takim świadczeniu jak odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy w gospodarstwie. Przyznaje się go dla osoby ubezpieczonej lub małżonka tej osoby, a także

domowników pozostających we wspólnym gospodarstwie rolnika oraz najbliższych krewnych rolnika i małżonka. Po zgłoszeniu wypadku do placówki na podstawie oświadczenia lekarskiego pracownik ds. prewencji wyjeżdża w teren, tam spisuje protokół wypadkowy, protokół oględzin miejsca wypadku oraz protokół zeznania świadka wypadku. Wielokrotnie taki protokół jest poparty zdjęciem z miejsca wypadku. Następnie te dokumenty są przesyłane do Oddziału Regionalnego KRUS w Rzeszowie, gdzie są rozpatrywane pod względem uznania za wypadek przy pracy w gospodarstwie. Następnie osoba ta jest kierowana do lekarza - rzeczoznawcy, który określa procent uszczerbku na zdrowiu. Na tej podstawie Oddział przyznaje odszkodowanie. 1 procent uszczerbku wynosi obecnie 200 zł. z tym, że odszkodowanie jest nie mniejsze niż za 5 % pomimo, iż uszczerbek może wynosić mniej niż te 5 %.

- Czy świadkiem wypadku może być domownik, czy też musi być to osoba obca ?

- Tak, może być to domownik, współmałżonek, czy też ktoś z dzieci pełnoletnich. Bywają takie przypadki, gdzie osobą poszkodowaną jest dziecko nie umiejące czytać i pisać - wówczas odstępuje się od spisania protokołu zeznania poszkodowanego.

- Czy rolnicy regularnie opłacają składki ?

- Na terenie działania placówki KRUS w Kolbuszowej mamy jeszcze dużo osób zadłużonych. Jest ich 540, wielu z nich z zadłużeniami za okres 5 lat. Są to duże kwoty, bo należność liczy się z odsetkami. Około 200 osobom zadłużenie rozłożyliśmy na raty. Są też tacy, którzy nie reagują na pisma o zadłużeniu. Wobec nich stosujemy postępowanie egzekucyjne. Wtedy komornik dokonuje

egzekucji zadłużenia. Inną formą jest hipoteka dla tych rolników, których nie stać na spłaceniu długów w trybie egzekucyjnym. Placówka wówczas sprawdza w Urzędzie Rejonowym, czy dana osoba ma założoną księgę wieczystą na gospodarstwo i kieruje wnioskiem do Sądu Rejonowego o zabezpieczenie hipoteczne należności KRUS. Obecnie takich spraw mamy 22 w tym 5 z gminy Ranizów. Z tej ilości 2 spłaciły zadłużenie całkowicie, bo chodziło im o przekazanie gospodarstwa na następców. W przypadku istnienia wpisu na hipotecę przymusowej nie ma takiej możliwości. Rolnik w takim wypadku jest zobowiązany w krótkim czasie dokonać wpłat należności i my kierujemy pismo do Sądu o zniesienie hipoteki.

- Z czego wzięły się tak wysokie zadłużenia ?

- W większości przypadków rolnicy są niewypłacalni ze względu na złą sytuację materialną, wielodzietność. My

docieramy do tych rolników, rozpoznajemy ich sytuację. Jest grupa takich rolników, którzy są „oporni”, nie chcą płacić składek, a sytuacja materialna pozwala na to. Ustawa z 20.12.1990 r. o ubezpieczeniu

Ubezpieczenia rolnicze

społecznym rolników wyraźnie mówi, że kto posiada gospodarstwo rolne o powierzchni powyżej 1 ha przeliczeniowego podlega z jej mocy ubezpieczeniu w KRUS. Rolnik, który posiada poniżej 1 ha przeliczeniowego może się dobrowolnie ubezpieczyć. Jeśli tego nie robi, nie ma prawa do świadczeń KRUS. Jest taka grupa ludzi, z którą źle się współpracuje, przychodzą do nas, trzaskają drzwiami, krzyczą, przeklinają, obrażają pracowników, ale zdajemy sobie sprawę, że z taką grupą ludzi też należy obsłużyć poprzez udzielanie informacji oraz załatwianie różnych spraw. Natomiast szczególnie ludzie starsi chwalą sobie ubezpieczenia KRUS-owskie. Mówią, że gdyby nie te świadczenia, to wielu nie miałyby z czego żyć. Nie zawsze osoby, z którymi mieszkają, poczuwają się do obowiązku opieki nad tymi ludźmi, nie mówiąc o ich utrzymaniu. Ale żeby otrzymać w przyszłości te świadczenia jest obowiązek opłacenia składek. A składki jak wiemy, są niskie w porównaniu do ubezpieczenia ZUS-owskiego.

- Ile zatem budżet państwa dopłaca do KRUS ?

- Budżet dopłaca do świadczeń emerytalnych i rentowych 95 %. Składki kwartalne funduszu emerytalnego wystarczają na pokrycie 5 % tych świadczeń. Natomiast fundusz wypadkowo-chorobowy jest przeznaczony na wypłatę zasiłków chorobowych, porodowych i macierzyńskich. Zasiłki rodzinne i pielęgnacyjne są świadczeniami socjalnymi od 1 marca 1995 r. Region Polski południowo-wschodniej, a już wyjątkowo województwo rzeszowskie szczególnie korzysta z tych form zasiłku

ciąg dalszy na stronie 6

ciąg dalszy ze strony 5

chorobowego. To znaczy, że Oddział rzeszowski przoduje w Polsce pod względem wypłacania zasiłków chorobowych. Każdego roku informujemy lekarza wojewódzkiego o mnogości wydawanych zaświadczeń, robimy zestawienia, którzy lekarze najczęściej wydają zwolnień. Na dzień dzisiejszy nie jest to na tyle skuteczne, żeby ograniczyło to zjawisko.

- *W ostatnim czasie wielu rolników otrzymało zawiadomienia o zgłoszeniu się do placówki celem złożenia wyjaśnień o okresach ubezpieczeń. Cemu ma to służyć?*

- Placówka terenowa w ramach oddziału rzeszowskiego prowadzi akcję weryfikacji ubezpieczonych rolników. Chodzi głównie o znalezienie tych osób, które nie podlegają ubezpieczeniu w ZUS, posiadają gospodarstwo i nie podlegają ubezpieczeniu w KRUS-ie. Placówka wysłała pisma do płatników podatku gruntowego o

powierzchni powyżej 1 ha przeliczeniowego. Taka osoba ma obowiązek zgłosić się do placówki i wyjaśnić swoje ubezpieczenie w okresie 5 lat wstecz. Jeśli placówka stwierdzi, że dana osoba miała w tym czasie przerwy w ubezpieczeniu, wówczas w tych przerwach rolnik podlega ubezpieczeniu KRUS-owskiemu. Wiąże się to oczywiście z opłatą składki za tamten okres. Dotyczy to również współmałżonka oraz wyjaśniane są sprawy ubezpieczenia domowników, którzy nigdzie nie pracują poza gospodarstwem. Opierają się one głównie na oświadczeniu rolnika, czy domownik pracuje w gospodarstwie, czy też nie pracuje, wówczas jest obejmowany ubezpieczeniem bądź nie jest ubezpieczony. Akcja będzie zakończona do końca listopada. Można już stwierdzić, że liczba ubezpieczonych wzrosła. W większości przypadków rolnicy lekceważyli obowiązek ubezpieczenia.

- *Od 1 stycznia br. weszła w życie znowelizowana ustawa o ubezpieczeniu społecznym rolników i ich rodzin. Co nowego wniosła?*

- Zgodnie z tą ustawą współmałżonkowie osób ubezpieczonych w KRUS-ie mają prawo do

jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy w gospodarstwie. Według poprzedniej ustawy takiego prawa nie miały. O takie odszkodowanie wnioski można składać do 3 lat wstecz. Będą one rozpatrywane i uwzględniane. Kolejnym punktem zmiany jest możliwość opłacania składek rolniczych przez osoby, które prowadzą działalność gospodarczą oraz są właścicielami gospodarstwa powyżej 1 ha przeliczeniowego. Osoby, które na dzień 1 stycznia 1997 r. prowadziły już działalność gospodarczą i posiadają gospodarstwo o pow. powyżej 1 ha przeliczeniowego, mogą zgłosić się do

**W gminie Ranizów
mieszka
873 emerytów
oraz 469 rencistów
rolniczych.**

KRUS i od dnia złożenia oświadczenia mogą podlegać ubezpieczeniu z tytułu działalności rolniczej. Natomiast osoby, które podejmują nową działalność gospodarczą w bieżącym roku, a opłacały składki co najmniej 1 rok nieprzerwanie i posiadają gospodarstwo o powierzchni powyżej 1 ha przeliczeniowego, mogą

pozostać od dnia podjęcia działalności gospodarczej w ubezpieczeniu KRUS i prowadzić nową działalność.

- *Czy oznacza to, że te osoby nie podlegają obowiązkowi ubezpieczenia w ZUS-ie?*

- Tak, jeśli te osoby zgłoszą się do KRUS, my wydajemy zaświadczenie, które rolnik przedkłada w ZUS-ie i na tej podstawie ZUS odstępuje od naliczania składek od rolnika prowadzącego działalność gospodarczą. Następnie KRUS wydaje decyzję o podleganiu tej osoby ubezpieczeniu w KRUS i przesyła ją do ZUS.

- *Jest to niewątpliwie korzystne...*

- Jest to bardzo korzystne finansowo, ponieważ składka KRUS-owska jest około 5 razy mniejsza w przeliczeniu na 1 miesiąc od składki ZUS-owskiej. Ale tylko dla tych rolników, którzy spełniają te dwa warunki: tzn. opłacali składki nieprzerwanie przez 1 rok oraz podjęli działalność gospodarczą. Bywały przypadki, że zgłaszały się osoby, które przejęły gospodarstwo rolne w 1997 r. i równolegle rozpoczęli działalność gospodarczą. Niestety nie mogli skorzystać z tej okazji, bowiem nie opłacały składek przez 1 rok wstecz.

- *Dziękuję za rozmowę.*

**ODDZIAŁ REGIONALNY KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA
SPOŁECZNEGO ORAZ URZĄD GMINY W RANIŻOWIE
ORGANIZUJĄ KONKURS PN.**

„BEZPIECZNA PRACA W ROLNICTWIE”.

**ODBĘDZIE SIĘ ON W DNIU 8 LISTOPADA 1997 R. O GODZ. 10⁰⁰
W URZĘDZIE GMINY, SALA NR 1.**

**ZWYCIĘZCY OTRZYMAJĄ ATRAKCYJNE I WARTOŚCIOWE
NAGRODY !!!**

OSTATNIA DROGA PREZESA OSP

W dniu 24 października zmarł w szpitalu w Kolbuszowej Roman Lis - Prezes Zarządu Ochotniczej Straży Pożarnej w Raniżowie oraz Prezes Zarządu Gminnego Związku OSP.

Słowo pożegnalne wygłosił nad trumną wiceprezes Zarządu Gminnego Edward Prus: „Stojąc nad otwartą mogiłą żegnamy dziś Prezesa Gminnego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej w Raniżowie druha Romana Lisa. Druh Roman wstąpił do Ochotniczej Straży Pożarnej w Raniżowie w 1964 roku. W 1978 roku został wybrany do Zarządu OSP w Raniżowie, gdzie pełnił funkcję skarbnika OSP. W 1983 roku został wybrany na naczelnika tej jednostki, gdzie przez 8 lat będąc naczelnikiem starał się, by jednostka ta była na drodze współzawodnictwa najlepszą w gminie. W 1991 roku został wybrany prezesem OSP Raniżów i również w tym samym roku został wybrany przez Gminny Zjazd OSP - Prezesem Gminnego Zarządu Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej w Raniżowie. Jako Prezes był całym

Początek sztafety wprowadzającej kondukt pogrzebowy na cmentarz

sercem oddany sprawom straży i to nie tylko swojej jednostce ale jednostkom całej gminy, czego przykładem są chociażby te wozy bojowe, którymi się tak zawsze chlubił i cieszył. Za zasługi odniesione w swej strażackiej działalności został odznaczony wieloma medalami i odznaczeniami strażackimi a w 1995 roku został odznaczony złotym znakiem Związku - najwyższym odznaczeniem Związku. W osobie druha Romana Ochotnicza Straż Pożarna Gminy Raniżów utraciła wielkiego orędownika i społecznika, któremu straż była drugim domem. Wyrażając wyrazy smutku i ubolewania rodzinie zmarłego w imieniu

Gminnego Związku Ochotniczej Straży Pożarnej Rzeczypospolitej Polskiej składam serdeczne „Bóg zapłać” księżom za ostatnią posługę kapłańską. Za uczestnictwo w uroczystościach pogrzebowych dziękujemy przedstawicielom Komendy Rejonowej Państwowej Straży Pożarnej w Kolbuszowej, jednostkom OSP z poza terenu gminy oraz jednostkom OSP naszej gminy, władzom samorządowym oraz wszystkim biorącym udział w ostatniej drodze zmarłego.”

Na uroczystość pogrzebową przybyli licznie mieszkańcy Raniżowa, delegacje strażackie z 21 jednostek OSP z gmin: Raniżów, Stary Dzikowiec, Kolbuszowa, Niwiska, Sokół Młp., Głogów Młp. oraz 14 pocztów sztandarowych z następujących jednostek: Raniżów, Wola Raniżowska, Zielonka, Mazury, Stary Dzikowiec, Dzikowiec Nowy, Pogwizdów Stary, Sokół Młp., Kolbuszowa Dolna, Kolbuszowa Górna, Niwiska, Nowa Wieś, Przedbórz, Domatków. Przybyła również delegacja z PSP z Rzeszowa.

Ostatnie słowo nad trumną zmarłego wygłasza wiceprezes Zarządu Edward Prus

*Z lewej grób nauczycielki Rozmusowej. Postument z kamienia, odlew anioła z metalu wykonany w Wiedniu.
Z prawej grób Janusi Chodorowskiej, córki nauczycielki. Postument z kamieni, aniołek wykonany z piaskowca.*

RANIŻOWSKI CMENTARZ W OBIEKTYWIE

Grób Jana Świątka - kierownika szkoły w Mazurach.

Grób ks. Pawła Roga (1857-1893)

Piaskowce wykonane w zakładzie kamieniarskim w Rzeszowie.

Grób ks. Franciszka Zagrodzkiego przybyłego z Nartu

Krzyż nagrobny wykonany w XIX w. w Wiedniu

Grób rodziny Pomykałów

Grób śp. Anny Faraś zm. w 1955 r.

Jakie warunki musi spełnić bezrobotny by uzyskać prawo do zasiłku od 1 lipca 1997 r.?

Od 1 lipca 1997 r. wchodzi w życie zastrzone kryteria przyznawania zasiłku. Prawo do zasiłku będzie przysługiwało bezrobotnemu, dla którego nie będzie propozycji odpowiedniego zatrudnienia, jeżeli w okresie 18 miesięcy poprzedzających dzień zarejestrowania łącznie co najmniej przez 365 dni:

- był zatrudniony i osiągał wynagrodzenie w kwocie co najmniej najniższego wynagrodzenia,
- wykonywał pracę na podstawie umowy o pracę nakładczą, jeżeli osiągał z tego tytułu dochód w wysokości co najmniej najniższego wynagrodzenia,
- wykonywał pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia, albo współpracował przy wykonywaniu tych umów, jeżeli podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy stanowiła kwota co najmniej najniższego wynagrodzenia,
- podlegał ubezpieczeniu społecznemu z tytułu prowadzenia poza rolniczej działalnością gospodarczej, jeżeli podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy stanowiła kwota wynosząca co najmniej najniższe wynagrodzenie,

Do okresów uprawniających do zasiłku zalicza się ponadto okresy:

- służby wojskowej (wszystkie rodzaje),
- urlopu wychowawczego,
- pobierania renty inwalidzkiej, świadczenia rehabilitacyjnego,
- pobierania zasiłku chorobowego, macierzyńskiego lub opiekuńczego, przypadającego po ustaniu zatrudnienia albo zaprzestaniu prowadzenia działalności gospodarczej, jeżeli podstawę wymiaru tych zasiłków stanowiła kwota w wysokości co najmniej najniższego wynagrodzenia.

Do okresów od których zależy nabycie prawa do zasiłku, nadal na dotychczasowych zasadach nie wlicza się okresów urlopów bezpłatnych trwających dłużej niż 30 dni.

Sprawę zaliczania okresów zatrudnienia w niepełnym wymiarze czasu pracy przypadających przed 1 stycznia 1997 r. regulują tzw. przepisy przejściowe. Art. 8, ust. 1 ustawy z dnia 06.12.1996 r. o zmianie ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu oraz niektórych ustaw mówi, że do okresu od którego zależy nabycie prawa, wysokość i okres pobierania zasiłku, zalicza się okresy zatrudnienia, innej pracy zarobkowej i prowadzenia działalności gospodarczej, przypadającej przed 1 stycznia 1997 r. jeżeli podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub zaopatrzenie emerytalne stanowiła kwota wynosząca **co najmniej połowę najniższego wynagrodzenia miesięcznie**.

Od 1 lipca 1997 r. nie będą mieli prawa do zasiłku bezrobotni absolwenci szkół zasadniczych, byli pracownicy młodociani. Umowa o pracę w celu przygotowania zawodowego nie jest zaliczana do okresów od których zależy nabycie prawa do zasiłku.

Kolejne zmiany przepisów obowiązujących od 1 lipca 1997 r. dotyczą terminu przyznania zasiłku w zależności od sposobu rozwiązania stosunku pracy. Bezrobotni, którzy w ciągu 6 ostatnich miesięcy przed zarejestrowaniem się w Rejonowym Urzędzie Pracy rozwiązali umowę o pracę **za wypowiedzeniem** albo na mocy **porozumienia stron**, uzyskiwać będą zasiłek po upływie **90 dni** niezależnie od tego czy była to ostatnia praca bezrobotnego przed zgłoszeniem się do urzędu pracy.

Bezrobotni, którzy zostali w ciągu 6 ostatnich miesięcy przed zarejestrowaniem zwolnieni z pracy **ze swojej winy**, bez wypowiedzenia, uzyskiwać będą zasiłek po upływie **180 dni**, niezależnie od tego czy była to ich ostatnia praca przed zgłoszeniem się do urzędu pracy.

O taki sam okres, a więc 90 dni w pierwszym przypadku i 180 dni w drugim przypadku zostanie skrócony okres pobierania zasiłku.

Warto zatem szanować pracę którą się ma, gdyż nierozważna decyzja o zrezygnowaniu z niej i przejściu na zasiłek będzie powodem skrócenia okresu jego pobierania.

Elżbieta Kapusta
Z-ca Kierownika RUP w Kolbuszowej

Stan bezrobocia obrazuje tabela:

Bezrobotni na dzień:	razem	w tym kobiety	w tym z prawem do zasiłku	w tym kobiety
30.09.1997 r.	463	257	182	95
30.09.1996 r.	621	277	336	160

11 LISTOPADA - ŚWIĘTO NIEPODLEGŁOŚCI

W chwili, gdy dogasała I wojna światowa na ziemiach polskich istniało kilka ośrodków państwowo twórczych: Centralny Komitet Obywatelski (CKO) w zaborze pruskim, z którego wyłoniła się Naczelną Radą Ludową (NRL) wspierana przez miejscową Polską Organizację Wojskową. Istniały także ośrodki decyzji politycznej: Rada Regencyjna i piłsudczykowski Konwent Organizacji A, Komitet Narodowy Polski w Paryżu oraz partie rewolucyjnej lewicy.

Obraz w tych czasach był złożony, niemniej w pierwszych dniach listopada 1918 roku wiele już się wyjaśniło. Obóz prawicy (Rada Regencyjna, KNP, Koło Międzypartyjne) wykazał się niezdecydowaniem i kunktatorstwem (rząd Śnieżyńskiego i oczekiwanie na decyzje mocarstw). Szansą tego obozu było poparcie Kościoła i klas posiadających, na których opierała się endecja, chadecja, ugrupowania konserwatywne i mieszczańskie. Lewica rewolucyjna (SDKPiL oraz PPS-Lewica) działała energiczniej, jednak dla jednych była atrakcyjną, innych przerażała; popierały ją masy Rad Robotniczych i Chłopskich, głównie w Zagłębiu. Słabą stroną lewicy było niezrozumienie znaczenia niepodległości Polski.

W niedzielę 10.XI.1918 r. wczesnym rankiem do Warszawy przybył Józef Piłsudski po przeszło rocznym pobycie w twierdzy magdeburskiej. Tego samego dnia Polska Organizacja Wojskowa przystąpiła do rozbrajania żołnierzy niemieckich. Nazajutrz 11 listopada 1918 r. Rada Regencyjna przekazała Józefowi Piłsudskiemu naczelną dowództwo nad polskimi siłami zbrojnymi i powierzyła misję utworzenia Rządu Narodowego. **Dzień ten jest symboliczną datą - Święta Odzyskania Niepodległości przez Polskę.** Jest jednym z wielu dni w procesie tworzenia niepodległego państwa polskiego. Z uwagi na symbolikę jest jednak wyjątkowy. W ten dzień rozbrojono garnizon niemiecki w Warszawie - co stanowiło symbol uwolnienia Polski od zniechędzonej okupacji. W tym dniu w Campiegnie (czyt. Kapięń) pod Paryżem zostało podpisane zawieszenie broni między

Niemcami a mocarstwami zachodnimi - zakończenie I wojny światowej.

Zakładając, iż w długim procesie tworzenia niepodległego państwa polskiego każda data może mieć tylko symboliczne znaczenie - 11 listopada w pełni może być uznany za symbol Święta Niepodległości Polski.

Zanim nadszedł upragniony dla Polaków dzień niepodległości - kraj nasz znajdował się 123 lata pod zaborami: rosyjskim, pruskim i austriackim (nasz region aż 146 lat). Przez tyle lat zaborcy próbowali narzucić Polakom swoją kulturę, język, obyczaje, religię. Ale dzięki patriotycznemu sercu naszych przadków najcenniejsze wartości narodu zostały uratowane. Swoją postawą Polacy wnieśli olbrzymi wkład w kształtowanie dwu wielkich i ważnych epok: romantyzmu i pozytywizmu. Droga do niepodległości była długa i trudna, naznaczona wysiłkiem wielu pokoleń Polaków. Ojczyzna nasza, jak chyba żaden inny kraj, była ogromnym polem bitewnym, na którym w krwawych zmaganiach zwalczyliśmy najeźdźców.

Oficjalnie ustawą z dnia 23 kwietnia 1937 r. dzień 11 listopada ustanowiono Świętem Niepodległości. Nie na długo. Ustawą z dnia 22 lipca 1945 r. ustanowiono: „Celem upamiętnienia po wsze czasy Odrodzenia Niepodległego i Demokratycznego Państwa Polskiego - dzień 22 lipca, jako dzień powstania Suwerennej władzy Narodu Polskiego, stanowić będzie Narodowe Święto Odrodzenia Polski”. Jednocześnie moc stracił akt prawny z 1937 r. Stan taki trwał do 6 kwietnia 1990 r. Wtedy to Sejm zniósł dzień 22 lipca jako Narodowe Święto Odrodzenia Polski. Natomiast już rok wcześniej, 15 lutego 1989 r. Sejm przyjął ustawę, w której jest zapis: „Dla upamiętnienia rocznicy odzyskania przez Naród Polski niepodległego bytu państwowego oraz walki pokoleń Polaków o wolność i niepodległość stanowi się, co następuje:

Art. 1. Dzień 11 listopada jest uroczystym Narodowym Świętem Niepodległości.

Art. 2. Dzień 11 listopada jest dniem wolnym od pracy.”

(AR),(sas)

STATYSTYKA DEMOGRAFICZNA ZA III KWARTAŁ.

W miesiącach: lipiec, sierpień, wrzesień br. było:

I. Urodzeń 30
w tym
chłopcy 16
dziewczynki 14

II. Zgonów 15
w tym
mężczyzn 7
kobiet 8

III. Małżeństw 29
(19 małżonków pochodzi spoza terenu gminy).

„PRZYJMujemy GOŚCI”

Zbliżają się Święta Bożego Narodzenia więc będzie okazja do przyjmowania gości. Często przygotowanie mieszkania, jak też nakrycie stołu i zachowania się przy nim sprawia nam wiele kłopotu. Należy zatem od najmłodszych zaczynać wpajanie dobrego zachowania się przy stole. Byłoby dobrze spotykać się w gronie rodzinnym przy codziennych posiłkach, ale w większości jest to niemożliwe. Tryb pracy i nauki narzuca nam różne pory wstawania, spożywania posiłków i powrotu do domu. Bardzo często odgrzewamy sobie wcześniej przygotowany obiad i nie przywiązujemy uwagi do spożywanej potrawy, a tym bardziej do estetyki stołu. Jest to bardzo nieeleganckie i niezdrowe. Powinniśmy starać się, aby przynajmniej w niedzielę spożyć wspólnie śniadanie rodzinne. Daje ono możliwość wspólnej rozmowy, podzielenia się radościami i troskami z całego tygodnia.

- do rodzinnego śniadania siadamy starannie ubrani (nie w piżamie) i z dobrym humorem.
- osoby wchodzące do jadalni witają się z pozostałymi
- do stołu siadamy wszyscy razem
- posiłek rozpoczynają rodzice
- po nałożeniu sobie potrawy, podajemy je siedzącemu obok
- starsze rodzeństwo pomaga młodszemu
- staramy się używać słów „dziękuję”, „proszę”, „przepraszam”
- na talerze nakładamy tylko tyle ile możemy zjeść
- nie mówimy z pełnymi ustami, nie przeszkadzamy mówić innym. Dzieciom należy dać szansę włączenia się do rozmowy
- zwracamy uwagę na prawidłową postawę siedzącą i właściwe trzymanie sztućców
- posiłek spożywamy w spokoju, bez krzyku i kłótni
- każdy dba o posprzątanie własnego miejsca, odniesienie nakrycia do kuchni względnie jego umycia

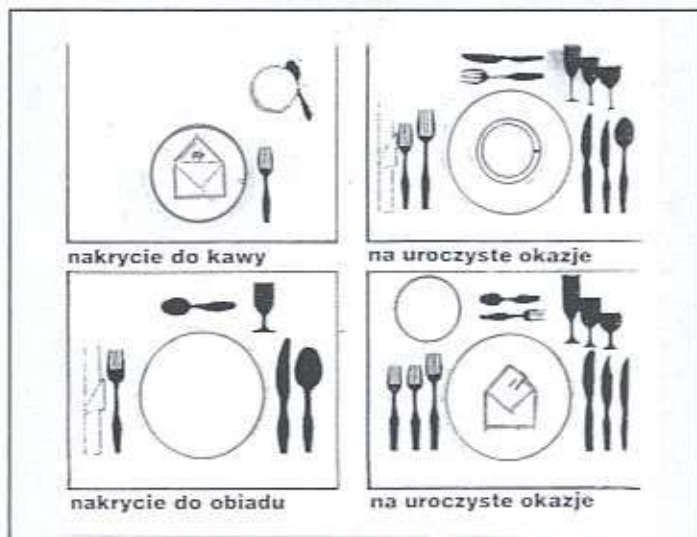
Przygotowując się do przyjęcia gości rozpoczynamy od ustalenia ich listy. Goście muszą się czuć swobodnie i wygodnie. W miarę możliwości zapraszamy ludzi, którzy się znają, darzą sympatią. Nie zapraszamy osób, które się nie znoszą nawzajem. Zapraszać można osobiście, telefonicznie, pisemnie przynajmniej z tygodniowym wyprzedzeniem. Kilka dni wcześniej ustalamy jadłospis. Kierujemy się następującymi wskazówkami:

- rodzaje potraw i napojów dostosowujemy do możliwości finansowych
- duża ilość wymyślnych potraw wcale nie świadczy o atrakcyjności przyjęcia
- charakter posiłku dostosowujemy do sezonu i pory dnia
- w skład obiadu podajemy zimne przekąski, zupę, drugie danie, deser, ciasta, owoce
- na podwieczorek przy kawie lub herbacie przygotowujemy desery zimne i gorące, ciasta, owoce, słodycze
- na kolację zimne lub gorące przekąski, ewentualnie dania gorące, deser
- na przyjęciu w formie stołu-bufetu planujemy wyłącznie potrawy spożywane bez użycia noża
- jeżeli wśród zaproszonych gości są osoby przestrzegające diety, przewidujemy dla nich potrawy

Mieszkanie powinno być czyste i wywietrzone. W łazience ręcznik położony tylko dla gości. Przygotowujemy wieszaki i miejsca na okrycia. Stół ustawia się tak, aby można było przy nim wygodnie usiąść. Najlepiej, jeśli wysokość stołu wynosi 70-75 cm. Dla każdej osoby zabezpieczamy co najmniej 60 cm długości blatu i 40 cm szerokości. Dobrze jest przygotować dodatkowy stolik na ustawienie dodatkowych nakryć, koszyczka z chlebem, dzbanka z napojami itp. Połową naszego sukcesu przy organizacji przyjęcia jest elegancko i estetycznie nakryty stół. Najczęściej nakrywamy go białym obrusem. Jeżeli jednak okoliczność spotkania jest mniej uroczysta można nakryć obrusem kolorowym jednobarwnym lub z delikatnym wzorem współgrającym z zastawą stołową. Obrus nie może zwisać więcej jak 25-30 cm. Wyjątkiem jest stół-bufet, kiedy to obrus zwisa prawie do podłogi. Ważnym elementem nakrycia stołu są serwety, które w zależności od swych rozmiarów mają różne przeznaczenie.

- do uroczystej kolacji można położyć na obrusie po przekątnej serwetę w kolorze kontrastowym o wymiarach 80x80 cm. Daje to piękny efekt
- do śniadania są serwety o wymiarach 60x40 cm. Gdy stół ma ładny blat, można nakryć samymi serwetami
- na wyniosłe formy ozdobne przeznaczamy serwetę 50x50 cm
- do położenia z lewej strony nakrycia 40x40 cm
- do chleba serweta o wymiarach 60x60 cm, którą najpraktyczniej złożyć w formie kieszeni
- do herbaty 30x30 cm
- do kawy 25x25 cm

Serwety mogą być uszyte w domu z lnu, bawełny, dymki lub zwykłego płótna. Obrusy muszą być czyste i starannie wyprasowane.

ciąg dalszy ze strony 12

Bardzo ważny jest dobór i rozmieszczenie naczyń stołowych. Najlepiej jak są z jednego kompletu lub żeby pasowały do siebie. Jeżeli nie mamy potrzebnej ilości salatek, półmisek, dzbanków, najlepiej jest dokupić naczynia ze szkła. Zawsze będą pasowały do reszty. Uzupełnieniem nakrycia są również maselniczki, naczynia na przyprawy, tacki, koszyczki na owoce. Trzeba je również zharmonizować ze stylem i barwą nakrycia.

Do czego służą talerzyki odpowiednich wielkości?

o średnicy: 7 cm - do porcjowania masła, podczas jedzenia małych ciasteczek,

15 cm - pod filiżankę, z możliwością wykorzystania pod ciasto,

17 cm - na surówki i salatkę,

19 cm - do śniadania i przystawki,

21 cm - do kolacji oraz przystawki gorącej,

23 cm - do drugiego dania i talerz głęboki,

25 cm - pod talerz, na którym spożywamy potrawę, aby danie nie stygło lub do porcjowania na stół angielski.

Liczba ustawionych na stole talerzy powinna być zgodna z przewidywaną liczbą potraw. Umieszczamy je jeden na drugim na określonym dla każdego gościa miejscu lub rozstawiamy pojedynczo, a resztę przygotowujemy na bocznym stoliku. Przy talerzykach z lewej strony kładziemy serwetki, a następnie rozmieszczamy sztućce. Z lewej strony talerza widelce do przekąsek, ryb i mięsa, natomiast z prawej nóż ostrzem skierowany do talerza i łyżkę do zupy. Łyżeczki i widelczyki do deseru układamy przed talerzami.

Balbina Borowska

„Licho Nadali”

Pod takim hasłem Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Sędziszowie Małopolskim organizuje konkurs, którego celem jest ocalenie od zapomnienia starych, archiwalnych opowieści o zabobonach, gusłach, czarach kłusowniczych, strachach i zamawianiu uroków, przekazywanych ustnie z pokolenia na pokolenie, których rodowód sięga często czasów przedchrześcijańskich.

W konkursie mogą uczestniczyć wszyscy bez względu na wiek, chociaż mile będą widziani najstarsi mieszkańcy. Prezentacja danego zdarzenia, łącznie z podaniem jego miejsca i czasu nie powinna przekraczać 10 min., może mieć formę opowiadania lub pokazu z komentarzem (np. w przypadku opowiadania o gusłach czy zamawianiu uroków). W każdej prezentacji może brać udział jedna lub więcej osób.

Konkurs odbędzie się w dniu 30 listopada 1997 r. (niedziela) o godz. 15⁰⁰.

Chętni proszeni są o zgłaszanie się do Gminnego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji w Raniżowie do dnia 15 listopada 1997 r., który przekaże kartę zgłoszenia organizatorowi oraz zapewni transport.

Każdy uczestnik konkursu może zaprezentować dwa opowiadania, dwa pokazy z komentarzem lub opowiadanie i pokaz z komentarzem. Wykonawcy mogą wykorzystać dodatkowe środki wyrazu artystycznego np. gest, ruch, rekwizyty, światła, efekty dźwiękowe.

Wszyscy uczestnicy konkursu otrzymają pamiątkowe dyplomy-listy. Najlepsze prezentacje zostaną nagrodzone.

TERMINARZ FILMOWY KINA „KUJAWIAK” W RANIŻOWIE NA M-C LISTOPAD:

Termin seansu	Dzień tygodnia	Tytuł filmu	Produkcja	Dozw. od lat
2.11.	niedziela	„LEMUR ZWANY ROLLO”	USA	15
7.11.	piątek	„MICHAEL”	USA	15
9.11.	niedziela	„CZARODZIEJ KAZAAM”	USA	12
14.11.	piątek	„KRĘGLOGŁOWI”	USA	15
16.11.	niedziela	„NOCNE GRAFFITI”	POLSKA	15
21.11.	piątek	„OKUP”	USA	15
23.11.	niedziela	„ŚCIGANI”	USA	15
28.11.	piątek	„MAKSIMUM RYZYKA”	USA	15
30.11.	niedziela	„STRIPTEASE”	USA	15
5.12.	piątek	„KŁAMCA KŁAMCA”	USA	15
7.12.	niedziela	„LEON ZAWODOWIEC”	USA	18

ANDRZEJKOWE TRADYCJE

Polacy przed przyjęciem chrześcijaństwa mieli własny kalendarz obrzędowy. Chryścianizm rozbił go, wprowadzając jednocześnie własny rok liturgiczny. Mimo to część dawnych praktyk przetrwała do dziś. Otrzymały one jedynie nową oprawę interpretacyjną, np. przesilenie zimowe- jedno z największych świąt przedchrześcijańskich, gdy walczyła noc z dniem, ciemność z jasnością, dobro ze złem (zwycięsko) - zostało przemienione na święto Bożego Narodzenia z całym bogactwem wróżb agrarnych i matrymonialnych wówczas stosowanych, a niewątpliwie nie mieszczących się w chrześcijańskiej liturgii bożonarodzeniowej. Nie wszystkie jednak obrzędy mają ten sam stary rodowód. Niektóre legitymują się nowszym pochodzeniem (co nie znaczy nowym), związanym z początkiem chrześcijaństwa. Do takich obrzędów zaliczamy obchody dnia św. Katarzyny i św. Andrzeja, tj. 25 i 30 listopada. Wypada jeszcze zaznaczyć, że obrzędy ludowe dzielą się na doroczne i rodzinne, a w/w zaliczamy do obrzędów dorocznych, które wypadają gdy kończy się okres jesieni i zaczyna Adwent - czas zakazu zabaw.

Nie we wszystkich regionach Polski święta te postrzegane są jako „stare” i „tradycyjne”, np. na Warmii i Mazurach wróżby andrzejkowe traktowane są jako nowy, obcy zwyczaj, nie związany z tamtejszą tradycją. Wróżby takie obowiązywały w czasie Godnich Świąt i w noc sylwestrową. Na naszych terenach (Lasowiacy) także nie jest to znany, osadzony w tradycji zwyczaj, choć w kilku miejscowościach np. Werynia, Niwiska wróżby andrzejkowe były wykonywane, ale ma to prawdopodobnie związek z obecnością dworu, a także z niejednolitym osadnictwem.

Skąd pochodzi to święto?

Wróżby andrzejkowe to wróżby matrymonialne, tj. dotyczące zamążpójścia (katarzynkowe-ożenku). Według tradycji wówczas można było dowiedzieć się kiedy wyjdzie się za mąż (lub nie), a wręcz znano metody ustalenia imienia chłopca czy dziewczyny i skąd oni będą. Wróżono w wigilie dnia świętych Katarzyny i Andrzeja, tj. 24 i 29 listopada, wieczorem. Dlaczego akurat ci święci patronowali wróżbom matrymonialnym?

Te dwie postacie nie miały ze sobą nic wspólnego. Według nauki Kościoła św. Andrzej Apostoł był bratem św. Piotra, a św. Katarzyna tzw. Aleksandryjska miała ponieść jakoby męczeńską śmierć w IV w.n.e. w Egipcie. W wierzeniach ludowych jednak obydwie te postacie uważane były za święte rodzeństwo. Św. Katarzyna uchodziła za opiekunkę dziewic, które doprowadzała do szczęśliwego małżeństwa. Św. Andrzej natomiast patronował skromnym młodzieńcom, którym pomagał do ożenku. Kult tych świętych jako opiekunów kandydatów do małżeństwa jest bardzo stary (bardzo ważny jest przedmiot ich opieki, stąd kulturowanie). Z całą pewnością jest tradycją obcą i został przeniesiony do Polski z innych obszarów etnicznych. Ale na wielu jej terenach przyjął się, zakorzenił i stał się tradycją rodzimą - regionalną.

Na dowód obecności wróżb andrzejkowych w Polsce już od dawna Przytoczę wzmiankę z utworu „Komedya Justyny i Konstancyi” pióra Marcina Bielskiego z 1557 r.

Nalejcie wosku na wodę
ujrzycie swoją przygodę.
Słyszałam od swej matczy,
gdy która mówi pacierze
w wigilię Andrzeja świętego
ujrzy oblubieńca swego

Dlaczego właśnie wówczas odbywały się wróżby?

Oprócz patronatu świętych ważnym jest zwyczajowo przyjęty okres rozpoczynania kojarzenia małżeństw. Najczęściej dotyczyło to miesiąca października. U naszych wschodnich sąsiadów wiązało się to nawet z nadaniem nazwy „swadziebny” temu miesiącowi (słow. swadźba - wesele). Wówczas zaczynały się zaloty i wróżby, a te o szczególnej mocy to katarzynkowe i andrzejkowe.

Na ogół przyjęło się, że w wigilię św. Katarzyny wróżyli chłopcy, a w wigilię św. Andrzeja panny. Zachowało się mało poświadczeń źródłowych dotyczących wróżb chłopięcych, ale prawdopodobnie wyglądały podobnie jak wróżby andrzejkowe dziewcząt. Najbardziej zainteresowane swoją matrymonialną przyszłością były i są dziewczęta, stąd w źródłach i wywiadach terenowych dużo jest opisów wróżb dziewczynskich. Oto garść najbardziej rozpowszechnionych wróżb andrzejkowych:

- ⇒ lanie wosku lub ołowiu na wodę (własnoręcznie) i z kształtu uformowanej figury odgadywanie przyszłości
- ⇒ robienie placków z mąki zmielonej na opak (odwrotnie) i wody, przyniesionej w ustach z rzeki lub ze studni stojącej w obejściu, gdzie mieszka jedynek. Takie placki zrobione przez kilka dziewcząt dawano do zjedzenia psu, a której z nich placek został zjedzony przez psa jako pierwszy, ta pierwsza wyjdzie za mąż. Odmianą tej wróżby jest pieczenie kilku placków przez jedną dziewczynę, a każdy otrzymuje imię chłopaka. Który placek pierwszy będzie zjedzony, tak będzie nazywał się przysły mąż.
- ⇒ panna, której placek zjadł pies wypęda go na dwór. W którą stronę pies pójdzie, to z tej strony przyjdzie jej przysły mąż
- ⇒ nasłuchiwanie z której strony zaszczeka pies, to niechybnie z tejże przyjdzie kawaler. Na Mazowszu „hukano” w studnię, a z której strony odezwało się echo, z tej przyjdzie kawaler
- ⇒ gąsior (na Kujawach i w Małopolsce) dziewczęta ustawiały koło i wpuszczały do środka koła gąsiora z zawiązanymi oczami. Do której dziewczyny gąsior najpierw podszedł, ta pierwsza wyjdzie za mąż.
- ⇒ gotowanie klusek z zaklejonymi w nich kartkami z imionami chłopców. Która pierwsza wypłynie tak będzie się nazywał przysły mąż.
- ⇒ kładzenie karetek lub kamyczków z imionami chłopców pod poduszkę. Rano po przebudzeniu należy jedną z nich wylosować, a którą z nich dziewczyna wyciągnie tak będzie się nazywał jej przysły mąż
- ⇒ zbijanie z lnu kuleczek wielkości orzecha włoskiego. Dziewczyna uformowała dwie kulki (on i ona) podpałała je. Jeśli płonąć uleciały ku górze lub zetknęły się w locie, to dziewczyna niezawodnie w najbliższym czasie wyjdzie za mąż.
- ⇒ ustawianie butów rzędem, stopami do siebie, od pieca do progu (drzwi). Czyj but stanie pierwszy za progiem, ta pierwsza wyjdzie za mąż.
- ⇒ rzucanie trzewików: dziewczyna stała na środku izby tyłem do drzwi wejściowych i rzucała trzewik przez głowę w stronę wyjścia. Jeśli upadł noskiem do drzwi, oznaczało to zamążpójście, jeśli nie, nie ma na to widoków, a jeżeli but upadł bokiem, rzut powtarzano.
- ⇒ puszczanie świeczek na wodę w misce, przy każdej świeczce umieszczano karteczkę z imionami dziewcząt i chłopców. Które świeczki zjeżdżą się ze sobą, będzie to para małżeńska

„Andrzejkowe Tradycje” - ciąg dalszy ze strony 14

- ⇒ puszczanie na wodę suchych igiel lub listków mirtowych. Jeśli złączyły się dwie igły lub dwa listki, to przepowiadały małżeństwo
- ⇒ wstawianie do flaszki z wodą gałązek wiśni. Jeśli gałązki te zakwitną przed Bożym Narodzeniem, dziewczyna wyjdzie za mąż, jeśli nie - zostanie w domu
- ⇒ „losowanie”: pod nieobecność jednej z dziewczyn, pozostałe podkładały symboliczne przedmioty, każde pod osobne nakrycie (kubki, garnki, męskie kapelusze itp.). Losująca (zawołana) dziewczyna odkrywała tylko jeden przedmiot oznaczający jej przyszłość np. obrączka lub czepiec wrożyły małżeństwo, lalka - nieślubny przychówek, różaniec - pójście do zakonu, koronka lub ruta - staropanieństwo. Ilość rekwizytów zależała od lokalnej tradycji, a także od inwencji wróżących.

Niegdyś jeszcze z początku XX wieku, w niektórych regionach wroźby andrzejkowe traktowano z całą powagą, jako tradycyjne „zagładanie” w przyszłość za pośrednictwem i przy pomocy św. Katarzyny i św. Andrzeja. Próbowano zyskać ich przychylność i wyjednać pomoc dla siebie przez m.in. zachowywanie ścisłych postów, odmawianie specjalnych modlitw, itp. Później wieczory wroźebne urządzano coraz rzadziej, a w okresie międzywojennym były już traktowane jako wspólna zabawa, ostatnia przed Adwentem, w czasie którego zabawy były zakazane.

Dzisiaj świętowanie Andrzejek stało się dość popularne. Najczęściej organizuje się wieczór wroźebny połączony ze wspólną zabawą taneczną. Godne jest kontynuowania ze względu na tradycyjność tego święta w kulturze polskiej. Zabawy takie podtrzymują ciągłość tradycji, naturalnie w zmodyfikowanej formie. Nie wywołują one jednak wrażenia sztuczności, jak to się ma w przypadku Walentynek - obcego zupełnie naszej kulturze święta, na siłę przeszczepionego na grunt Polski. A przecież mamy własne tradycje w tym względzie, właśnie Katarzynki i Andrzejki, warte odkurzenia i kultywowania, bo sięgają korzeni polskiej kultury.

Jolanta Dragan
Muzeum Kultury Ludowej
w Kolbuszowej

OGŁOSZENIE

Przeznacza się do sprzedaży w drodze przetargu nieruchomość gruntową położoną w Ranizowie oznaczoną w ewidencji gruntów jako działka nr 850 o pow. 0,05 ha zabudowaną budynkiem handlowym o powierzchni użytkowej 325,75 m².

Nieruchomość położona jest w terenach budowlanych, stanowi własność Gminy Ranizów i zawarta jest w KW 5732.

Cena wywoławcza do przetargu gruntu wraz z budynkiem wg wyceny biegłego wynosi 79.000,74 zł.

Zainteresowani w sprawach zakupu nieruchomości, uzyskania dodatkowych informacji winni się zgłaszać do Urzędu Gminy, p. nr 21 w godzinach pracy Urzędu.

ROLNICZE PRZYPOMNIENIA

- ⇒ Jeżeli warunki pogodowe na to pozwolą to w pierwszej połowie listopada możemy jeszcze sadzić drzewa i krzewy owocowe. Przy późniejszym sadzeniu pamiętać należy o ich podlaniu, aby ziemia dobrze przylgnęła do korzeni i usypaniu wokół drzewa kopczyka na wysokość minimum 20 cm, w celu zabezpieczenia szyjki korzeniowej i pnia przed przemarzeniem.
- ⇒ W sadzie przydomowym dużo czasu poświęcamy pracom porządkowym:
- ⇒ -drzewa i krzewy owocowe chore, źle plonujące należy wykarczować, a leżące pod drzewami zgnile owoce zebrać i zakopać;
 - wyrastające często przy śliwach czy brzoskwiniach odrosty korzeniowe, wycinamy przy ziemi, przeprowadzamy także po opadnięciu liści cięcie winorośli i jeżyny bezkolcowej. Nie wykonujemy zabiegów cięcia na pozostałych gatunkach drzew, gdyż drzewa cięte na jesieni są bardziej podatne na przemarzanie.
 - glebę pod koronami drzew dobrze jest przekopać, celem częściowego zniszczenia larw owocnicy i nasionnicy trześniówki oraz ograniczenia źródeł zakażenia chorobami grzybowymi występującymi na starych liściach. Wzruszając glebę pod drzewami musimy

- pamiętać, że przemarza ona głębiej i wskazane jest ją przykryć kompostem lub torfem.
- ⇒ W sprzyjających warunkach pogodowych stosować obornik pod rośliny okopowe oraz na użytki zielone.
- ⇒ Kontynuować wapnowanie pól oraz użytków zielonych.
- ⇒ Zakończyć orki przedzimowe.
- ⇒ Przygotować plan żywienia zwierząt na okres zimowy - zbilansować potrzeby zwierząt z zapasami.
- ⇒ Przed okresem zimowym dokonać u bydła korekty racji.
- ⇒ Dobrze ocieplony kurnik i prawidłowo utrzymana ściółka zmniejszają zużycie paszy i poprawiają jej wykorzystanie przez ptaki.
- ⇒ Obfitsze żywienie kur niosek i około 14 godzin światła na dobę zapewni zimową nieśność.
- ⇒ W okresie zimowym w żywieniu zwierząt stosować dodatki witaminowo-mineralne.
- ⇒ Zakonserwować sprzęt rolniczy do następnego sezonu wegetacyjnego.
- ⇒ Ostatecznie zakończyć przygotowanie budynków inwentarskich na okres zimy, ocieplić je i zabezpieczyć instalacje wodne przed mrozem.

Krystyna Kościółek

KALENDARZ BIODYNAMICZNY

- Jeżeli wiosną zamierzamy sadzić krzewy kwasolubne (borówka amerykańska, żurawina) to dolki pod nie najlepiej wykopać wcześniej i zaprawiać kwaśną ziemią czy torfem, trocinami,
- Na stanowiskach, na których nie zastosowano nawożenia kompostem, możemy to jeszcze wykonać. Organizmy glebowe będą wtedy pobudzane do pracy.
- Czas ścinania drewna użytkowego:

- * jesion - 14.XI i 14.XII,
- * dąb - 17.XI i 16.XII,
- * brzoza - 18.XI i 17.XII,
- * klon - 20.XI i 18.XII,
- * buk - 25.XI i 23.XII,

- Można rozpocząć malowanie pni drzew owocowych. Miesza się krowieniec, glinę albo il w równych częściach i urabia serwatkę do konsystencji farby malarskiej. Maluje się pędzlem pnie i grube konary drzew, które przedtem należy oczyścić drucianą szczotką.

Dni korzeniowe: 6.XI od 16⁰⁰, 7.XI, 8.XI do 16⁰⁰, 14.XI od 17⁰⁰, 15.XI, 16.XI, 24.XI, 25.XI do 14⁰⁰, 26.XI, 27.XI do 20⁰⁰.

Dni liściowe: 3.XI, 4.XI do 9⁰⁰, 10.XI od 11⁰⁰, 11.XI do 19⁰⁰, 17.XI od 6⁰⁰ do 21⁰⁰, 19.XI od 9⁰⁰, 20.XI, 29.XI od 7⁰⁰, 30.XI.

Dni kwiatowe: 1.XI, 8.XI od 17⁰⁰, 9.XI, 18.XI, 19.XI do 8⁰⁰, 28.XI.

Dni owocowe: 4.XI od 10⁰⁰, 5.XI, 6.XI do 15⁰⁰, 13.XI, 14.XI do 16⁰⁰, 21.XI, 22.XI, 23.XI do 10⁰⁰ i od 14⁰⁰.

Czas przesadzania: 17.XI do 30.XI.

„MĘSKIE MARZENIA...”

Skoro żeśmy się w regionie
doczekali swojej prasy,
niech więc ta na wszystkich łamach
sławi gminę po wsze czasy.

Dziś, gdy wreszcie jest normalnie,
są ku temu możliwości,
aby sławy Ranizowa
cały region nam zazdrościł.

Nie z powodu inwestycji,
czy też różnych innowacji.
Tych ma wiele każda gmina
i nie budzą już sensacji.

Trzeba by więc zaszokować
region nasz nowoczesnością,
choć w miastach ta działalność
wcale nie jest już nowością.

Dziś masażu salon na wsi
jest postępu wykładnikiem,
także pilną tu potrzebą
i ostatnim mody krzykiem.

Choć naprawdę ten przybytek
to ma nazwę nieco inną,
Nic nie szkodzi ! W Ranizowie
zabraknąć go nie powinno.

Niech o jego przydatności
świadczy przykład Budziwoja,
gdzie dla wielu różnych gości
główna jest to dziś ostoja.

W Ranizowie czy też w Woli
(potwierdzają to sondaże)
każdy chłop po ciężkiej pracy
ma ochotę na masaż.

Bo kochanka czy też żona
jest nie zawsze w pogotowiu.
Zaś chłop nie chce dziś oszczędzać
na kondycji oraz zdrowiu.

Ma więc nasza służba zdrowia
w swym twierdzeniu wiele racji,
że podniesie to zdrowotność
całej męskiej populacji.

Dla niektórych dziewczyn w gminie
jest to świetne rozwiązanie,
gdyż miałyby pewną pracę
wszystkie muzykalne panie.

Przecież byłby to wspaniały
punkt rozrywki dla miejscowych.
Ale mógłby obsługiwać
także tłumy napływowych.

Zyska nasz rodzimy handel,
znacznie spadnie bezrobocie,
a personel oraz gmina
też zarobi na tym krocie.

Zaś dla osób prominentnych
wolny wstęp na pół godziny
świetnym byłby dziś prezentem
i reklamą naszej gminy.

Punkt ten więc dla bezpieczeństwa
i profesji tej szacunku
ma być z dala od plebani,
ale blisko posterunku.

Wtedy nasza to policja
zawsze będzie już pod ręką.
A więc bardziej służyć wiosce,
przy okazji i panienkom.

Oni tego posterunku
nie opuszczą ani razu.
Zawsze będą tam przebywać
chociażby i bez rozkazu.

Gdyby tak ktoś nieuczciwy
skrzywdził dziewczę, puścił kantem,
biada mu, bo w drzwiach się może
spotkać z samym komendantem.

Zatem - zacna Rado Gminy
przyszła pora na działanie.
Naszym więc oczekiwaniom
niech się wreszcie zadość stanie.

SAMAR

ZAKOŃCZENIE RUNDY JESIENNEJ KS „RANIŻOVIA”

5 października piłkarze KS „Raniżovia” rozegrali wyjazdowy mecz z „Palkovia” Palikówka ulegając 4:2. Bramki dla „Raniżovii” zdobyli: Henryk Mazur w 53 min. oraz Grzegorz Soja w 64 min. Porażka została przesądzona już w I połowie spotkania (3:0), gdzie całkowicie zawiodła obrona jak i bez winy nie był bramkarz. Jedynym usprawiedliwieniem dla naszych piłkarzy jest to, że zespół Palikówki jest oparty na byłych zawodnikach „Zelmeru” i „Resovii”.

12 października piłkarze KS „Raniżovia” zrewanżowali się za ostatnią porażkę wygrywając na stadionie w Raniżowie 3:1 z Rudną Wielką. Bramki zdobyli: w 6 i 70 min. - Mariusz Małek, w 20 min. - Andrzej Żyła.

19 X nasi piłkarze rozegrali wyjazdowy mecz z liderem naszej grupy Plantatorem-Nienadówka przegrywając wysoko 5:1. Jedyną pocieszającą bramką zdobył w 90 min. Krzysztof Burek.

26 X na stadionie w Raniżowie wg terminarza miał odbyć się mecz z „Jaworem” Krzemienica jednak w wyniku dużego ośnieżenia boiska sędzia nie dopuścił do rozegrania tego spotkania, biorąc pod uwagę zdrowie zawodników.

KS „RANIŻOVIA” po ostatnim meczu (bez tego z Krzemienicą) zatrzymał się w tabeli na 10. miejscu przed Rudną Wielką i Trzebosią.

2 listopada na ostatni mecz rundy jesiennej z „Akacją Kopcze” kibice obawiając się ostatnich wyników wyjazdowych wzięli ze sobą młode dziewczyny, które miały zmobilizować szczególnie młodszych piłkarzy. Jednak i to nie pomogło, ponieważ KS „Raniżovia” uległa 4:0. Warto dodać, że największym powodzeniem u dziewczyn cieszył się nasz „etatowy” sędzia boczny-Zbigniew Hajnowski.

Strzelcy bramek dla KS „Raniżovia” w rundzie jesiennej:

4 bramki - Mariusz Małek

3 bramki - Henryk Mazur

2 bramki - Jacek Grochala

po 1 bramce: Robert Stadnicki, Mariusz Tyburczy, Adam Balos, Grzegorz Soja, Andrzej Żyła, Krzysztof Burek

Jak zapewnia trener drużyny Jan Samojedny, w rundzie wiosennej nie dopuści do takich porażek, przynajmniej napewno na swoim boisku

Grzegorz Woś

Wiadomość z ostatniej chwili: odłożony mecz z „Jaworem” Krzemienica odbędzie się w niedzielę 9 listopada !

LISTOPADOWE PRZYSŁOWIA I PROGNOZY

W listopad liść z drzewa opadł.

Liść na drzewie mocno trzyma,
nie tak prędko przyjdzie zima.

Kwitną drzewa w listopadzie
- zima aż do maja będzie.

Dzień zaduszny (2 XI) bywa pluśny;
niebo płacze, ludzie płaczą,
a ubogich chlebem raczą,
rozdają jałmużnę za duszyczki różne.

Od świętego Marcina (11 XI) zima się poczyna.

Na świętego Marcina najlepsza gęsina.

Pogoda w Ofiarowanie (21 XI) jaka,
zima cała taka.

Od świętej Katarzyny (25 XI) - śnieżne pierzyny.

Gdy Andrzej (30 XI) się zjawi, to i zimę postawi.

Kiedy jesień ciepło trzyma,
zwykle mroźna bywa zima.